

რუსუდან კაშია

ქუთაისური პრესის ისტორიიდან (გაზეთი "ჩვენი ქვეყანა" დემოკრატიული რესპუბლიკის წლებში)

დემოკრატიული საქართველოს პერიოდის ბეჭდური მედია იძლევა მკაფიო სურათს ქვეყანაში მიმდინარე პოლიტიკური, სოციალ-ეკონომიკური ვითარების შესახებ.

ქუთაისში მოღვაწეობდა ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის ძლიერი ჯგუფი. მისი პერიოდული ორგანო "ჩვენი ქვეყანა" გამოდიოდა 1917-19 წლებში.

გაზეთი იცავდა იმ მიმართულებებს, რომლებიც მემკვიდრეობით მიიღო 1915-17 წლებში ქუთაისში გამოშვებულ გაზეთ "სამშობლოსაგან" (გრ. იარალოვი, 1988: 80). გაზეთ "ჩვენი ქვეყნის" რედაქცია იმყოფებოდა ახლანდელი თამარ მეფის ქუჩაზე, სოლომონ მიქელაძის სახლში, იბეჭდებოდა სტამბაში "ამობა". თავდაპირველად გაზეთის გამომცემელ-რედაქტორი იყო ვეჟილი დ. კვიციანი; 1919 წელს კი გაზეთს სათავეში ჩაუდგა სარედაქციო კოლეგია ცნობილი პუბლიცისტის ვასილ წერეთლისა და კონსტანტინე კაპანელ-ჭანტურის ხელმძღვანელობით (მ. თაღუმაძე, 2010: 21).

გაზეთს რთულ პირობებში უხდებოდა მუშაობა: ეკონომიკური სიძნელეები, მწირი შესაძლებლობები, ქალაქის სიმცირე აიძულებდა რედაქციას შეემცირებინა ფორმატი. მიუხედავად ამისა, გაზეთს მტკიცე პოზიცია ეჭირა და დროულად ანალიზებდა იმდროინდელი ცხოვრების საჭირობოროტო საკითხებს.

ერთი სტატიის ფარგლებში შეუძლებელია ყველა იმ საკითხის სრულად გაშუქება, რომელიც გაზეთში განიხილებოდა. ამ შემთხვევაში ვისაუბრებთ უმნიშვნელოვანეს მოვლენებზე, რომლებმაც დიდი როლი ითამაშეს ჩვენი ქვეყნის ისტორიაში და ვნახავთ, როგორ წარმოჩნდა და როგორი შეფასება მიეცა მათ გაზეთის ფურცლებზე.

1917 წელს რუსეთის იმპერიაში მომხდარმა მოვლენებმა, მეფის გადადგომამ კავკასიის ფაქტობრივი დამოუკიდებლობა მოუტანა. საქართველოს სამღვდელთა კარგად გამოიყენა ისტორიული მომენტი და 12 მარტს სვეტიცხოველში შეკრებილი საზოგადოების წინაშე საზეიმოდ გამოაცხადა საქართველოს ეკლესიის დამოუკიდებლობა. ქართველი ერის უდიდესი სიხარული გაზეთმა შემდეგი სიტყვებით გამოხატა: "ჩვენი კეკელუცი სამშობლოს სული წარსული წლის რევოლუციამ საპყრობილეს უფსკრულიდან გამოიყვანა და უვნებლათ ჩაგვაბარა... აიშვა თავი ტყვე საქართველოს ეკლესიამ" (1 იანვარი, 1918. ჟურნალისტი ირ. დიდიძე, აქვეყნებდა ფსევდონიმით "ი. იმერელი").

1918 წელს ამიერკავკასიაში კრიზისული სამხედრო-პოლიტიკური ვითარება შეიქმნა. საქართველოს დიდი საფრთხე დაემუქრა. I მსოფლიო ომი ჯერ არ იყო დასრულებული, როცა ბრესტის ზავით (1918 წლის 3 მარტი) საბჭოთა რუსეთმა თურქეთს გადასცა ბათუმისა და ყარსის ოლქები. ოსმალეთის არმიამ რუსეთის ჯარისაგან მიტოვებული ფრონტის ხაზი გადმოლახა. მოახდინა სამხრეთ საქართველოს მნიშვნელოვანი ტერიტორიის ოკუპაცია. გაზეთ “ჩვენი ქვეყნის” 28 იანვრის ნომერში ვასილ წერეთელი შემოთავაზებული წერდა: “საქართველო ინგრევა... ახალციხის სომხებს დაუდგენიათ, ახალციხის მაზრა განჯის გუბერნიაში უნდა გადავიდესო, ზაქათალა პოლიტიკურად დაღესტანს შეუერთდესო, ოსები და აფხაზები ტერიტორიულ პრეტენზიებს აცხადებენ“, – ვკითხულობთ გაზეთში.

30 მაისს გაზეთში ქვეყნდება “მთავრობის ცნობა” – “ბათომიდან აკაკი ჩხენკელმა პირდაპირი მავთულით საქართველოს მთავრობას აცნობა დეპეშით, რომ ოსმალები დაკავებული ტერიტორიების გარდა პრეტენზიებს აცხადებენ და ულტიმატუმით ითხოვენ აჭარასა და ახალციხეს“.

“სამშობლო განსაცდელშია“, – წერდა (1918. 14, I) ვასილ წერეთელი, – რუსის ჯარმა ოსმალეთის საზღვარი მიატოვა და თავის სამშობლოში დაბრუნდა. ამ საშინელ, საბედისწერო ყამს ჩვენი ბედი ამიერკავკასიის კომისარიატს ჩაუვადეთ ხელში...“ საგაზეთო წერილით ავტორი აღმოგვცემს, თუ რაში ხედავს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია გამოსავალს: 1) უფრო ლეგიტიმური ორგანოს – ამიერკავკასიის სემის არჩევა. 2) “ქვეყნის დასაცავად შედგეს მოხალისეთა რაზმები“. გაზეთის შემდგენლობებში იბეჭდებოდა ქართული ჯარის შესაქმნელად მოწოდებები: “დაიცავით სამშობლო“.

ურთულეს და უაღრესად საშიშ ვითარებაში საქართველოს ეროვნულმა საბჭომ მიიღო სწორი გადაწყვეტილება – დახმარებისათვის მიმართა გერმანიას, რომელსაც შეეძლო შეეჩერებინა მისი მოკავშირე თურქეთის სახელმწიფოს მხრიდან აგრესია. გერმანია ვალდებულებას იღებდა დაცვა საქართველო და გამხდარიყო ქვეყნის დამოუკიდებლობის გარანტი.

სტატიაში “გერმანიის მფარველობა“ პუბლიცისტი ტრიფონ ჯაფარიძე წერდა: „გარედან მტერმა აგვიკლო, შიგნით არეულობამ... ასეთ მდგომარეობაში მყოფი ერთად ერთ გზას ვნახულობთ, რომელიც იმედს გვისახავს და ჩვენს მომავალს უზრუნველყოფს – ეს არის გერმანიის მფარველობა“ (1918 წლის 28 მაისი).

1918 წლის 26 მაისს ეროვნულმა საბჭომ აღადგინა საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობა. გაზეთის 26 მაისის ნომერში ინფორმაცია დამოუკიდებლობის გამოცხადების შესახებ ჯერ კიდევ არ არის დაბეჭდილი.

28 მაისის ნომრის პირველი გვერდი საზოგადოებას ამცნობს: “გამოცხადდა საქართველოს დამოუკიდებლობა და გერმანეთთან კავშირი, გაუმარჯოს თავისუფალ საქართველოს“.

იმავე ნომერში პუბლიცისტი იაკობ ცინცაძე, რომელიც ია ეკალაძის სახელით აქვეყნებდა, წერდა: “წყეული იყოს ასი წლის ვერაგული პოლიტიკა რუსეთისა... მან დააკნინა სული ჩვენი ერისა“. იქვე სიზუსტითაა აღწერილი რა ხდებოდა თბილისში დამოუკიდებლობის გამოცხადების დღეს. გაზეთი

აცნობს თავის მკითხველს მთავრობის შემადგენლობას. 29 მაისის ნომერში გამოქვეყნებულია საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტი; ასევე ნ. ჟორდანიას სიტყვა ისტორიულ სხდომაზე. 30 მაისს სტატიაში “თავისუფალ საქართველოს” ვკითხულობთ: “დიდი ხნის ტკივილების შემდეგ იშვა ჩვენგან დიდხნობით ნანატრი საქართველოს პოლიტიკური თავისუფლება...” საგაზეთო წერილში ჟურნალისტი ელ. პატარიძე საღად აფასებს მიმდინარე ისტორიულ მოვლენებს: “გვმართებს სიხარული, მაგრამ არა წრესგადასული, დროა საქმეს მოვკიდოთ ხელი, რათა სიხარული ვაი-ვივით არ შეგვეცვალოს”, — ვკითხულობთ გაზეთში. სტატიის ავტორი მოუწოდებს ხელისუფლებას არა მარტო საქართველოს, არამედ ამიერკავკასიის “კულტურულ-ეკონომიკური განვითარების” ზრუნვაზე... და აგრძელებს: “ეროვნულმა მთავრობამ უნდა შექმნას ნამდვილი ჯარი რკინის დისციპლინით, იზრუნოს აღჭურვაზე, ასეთ ლაშქარს შეუძლია საქართველოს მიწა-წყლის დაცვა და საქართველოს მომავლის უზრუნველყოფა”.

ვ. წერეთელი 31 მაისის ნომერში აღნიშნავდა: “ჩვენი პოლიტიკური დამოუკიდებლობის უზრუნველსაყოფად სამი რამეა საჭირო: გერმანიის მეგობრობა, ძლიერი ჯარი, საკუთარი ძალით საქართველოს ტერიტორიის დაცვა”.

“რაც ქართველები ახალ ცხოვრებას ვიწყებთ, რაც მონობაში დავკარგეთ, იმას თავისუფლებაში აღვიდგენთ, მწარე წარსულმა ერთი რამ მოგვცა — ესაა გამოცდილება, თუ ვისარგებლებთ, ეს უტყუარი თავდება ბრწყინვალე მომავლისა” — ვკითხულობთ გაზეთ “ჩვენი ქვეყნის” 1918 წლის 6 ივნისის ნომერში.

საქართველოს სახელწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენით წარმატებით დასრულდა ქართველი ერის ხანგრძლივი ბრძოლა თავისუფლებისათვის.

დემოკრატიული საქართველოს ერთ-ერთი უდიდესი ეროვნული მნიშვნელობის მონაპოვარია ქართული უნივერსიტეტის დაარსება.

პირველი განცხადება უნივერსიტეტის დაარსების შესახებ გამოქვეყნდა გაზეთში 14 იანვარს. ეს იყო “დროებითი გამგეობის წევრების პ. მელიქიშვილისა და ივ. ჯავახიშვილის” ოფიციალური განაცხადი: „სტუდენტებად მიიღებიან ვაჟთა და ქალთა გიმნაზიებიდან, სასულიერო სემინარიიდან, რეალური, საკომერციო სასწავლებლებიდან, საეპარქიო და წმ. ნინოს დედათა სასწავლებლიდან, საოსტატო ინსტიტუტისა და კადეტთა კორპუსიდან“. სწავლის გადასახადი — 10 თუმანი. მომდევნო ნომრები იმეორებს განცხადებას. 26 იანვარს გაზეთი ამცნობს ქუთაისის საზოგადოებას: “დღეს თბილისში იხსნება **qarTuli universiteti**, რამდენათ საამაყოა ეს დღე მონობით დაჩაგრული ჩვენი ქვეყნისათვის. რამდენათ საგულისხმო და სანეტაროა ეს დღე წამებული საქართველოსათვის. ვუსურვოთ აყვავება ქართულ უნივერსიტეტს. გაიხარე და იხარე ქართველო ერო. ჩვენო ბებერო მუხავ, საქართველოს დედაქალაქო, აღზარდე შენს გულში და მოგვეც ღირსეული მამულიშვილნი” — წერს ილია ჭლენტი.

დამოუკიდებელი საქართველო უძძიმესი ეკონომიკური პრობლემების წინაშე აღმოჩნდა.

I მსოფლიო ომის, რევოლუციების პერიოდში მიმდინარე ფინანსურ-ეკონომიკური სტაგნაციის პროცესი სულ უფრო ღრმავდებოდა. მოიშალა იმპერიის ფარგლებში არსებული სავაჭრო კავშირები. ტექნიკურ საშუალებათა უკმარისობის გამო მკვეთრად შემცირდა სასოფლო-სამეურნეო წარმოება, ფაბრიკა-ქარხნების დახურვით შეწყდა ან შემცირდა (საფეიქრო, ტყავის, საპნის, კვების) პროდუქციის გამოშვება, ქვეყანა უმუშევრობამ მოიცვა. ქართული საზოგადოება იმედის თვალთ უყურებდა დახმარებას ევროპიდან. გაზეთი “ჩვენი ქვეყანა” 1919 წლის 24 მაისის ნომერში წერდა: “ფოთში მოვიდა საფრანგეთიდან ორი დიდი გემი სხვადასხვა საქონლით დატვირთული. საქონლის ღირებულება რამდენიმე მილიონს აღემატება. მოტანილი საქონლის ნაცვლად გემებით საფრანგეთში წაიღებენ მატყლსა და მარგანესს. მოტანილი საქონელი გასაყიდად დაურიგდებათ საქართველოს ვაჭრებს. საქონელი უნდა გაიყიდოს 25% დამატებით“. იგივე გაზეთი 9 ივლისს საიმედო ინფორმაციას აწვდიდა მკითხველს: “საქართველოს ფინანსურ წრეებში ხმებია, რომ ბოლო ხანებში ჭიათურის შავი ქვის მწარმოებელთა საბჭოს ფრიად დიდი სავაჭრო საქმე დაუჭერია ინგლისელებთან. პირველად უნდა მზადდებოდეს გასაგზავნად მილიონი ფუთი შავი ქვა, რაც მოგვცემს 2 მილიარდ მანეთს, ამ თანხის ანგარიშში ინგლისელებს შემოაქვთ 1000 ფუნტი სტერლინგი, ამისათვის მოსალოდნელია ჩვენი ვალუტის ძალიან აწევა“ (გაზ. “ჩვენი ქვეყანა“, 1919, №123).

დემოკრატიული საქართველოს სამწლიანი არსებობის პერიოდში მთავარი პრობლემა ეკონომიკური სიდუხჭირის დაძლევაში მდგომარეობდა. ქართული მედია, მათ შორის ქუთაისში გამომავალი პერიოდული გამოცემები, აქტიურად აშუქებდნენ საქართველოს კუთხეებში არსებულ მძიმე ფინანსურ და ეკონომიკურ ვითარებას: “მიმშობლობა რაჭის, ლეჩხუმის, ოზურგეთის მაზრებში, ითხოვენ სიმინდს“ – წერდა 1918 წლის 23 მაისს გაზეთი “ჩვენი ქვეყანა“. იგივე გაზეთი 24 მაისის ნომერში აღნიშნავდა, რომ ქვეყანაში მძვინვარებს “სიძვირე და უმუშევრობა“. 1919 წლის 21 ივნისს გაზეთი შემოფოთებული წერდა, რომ “მიმშობლობა მოგველის, თან ერთვის უამიდობა“. გაზეთი 24 ივლისს მიუთითებდა, რომ საქართველოს მოსახლეობა ცხოვრობს “საშინელი სიძვირისა და მიმშობლობის“ პირობებში – ასეთი სათაურებით ქვეყნდებოდა საგაზეთო სტატიები.

საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის მთავრობას ძალზე მცირე დრო ჰქონდა ეროვნულ-სახელწიფოებრივი მშენებლობის ურთულესი პრობლემების გადასაჭრელად. ქვეყნის აღმშენებლობა მიმდინარეობდა მეტად მძიმე სამხედრო-პოლიტიკურ სიტუაციაში, ურთულეს საშინაო და საერთაშორისო ვითარებაში.

დემოკრატიული მთავრობა, რომელშიც წამყვან როლს სოციალ-დემოკრატი მენშევიკები ასრულებდნენ, არ ავიწროებდა კაპიტალისტურ წარმოებას, არ ზღუდავდა კერძო ინიციატივას, მაგრამ მათი მთავარი ეკონომიკური პროგრამა საკუთრებისა და წარმოების ფორმების თანწყობაში მდგომარეობდა.

ძლიერი დაპირისპირება მიმდინარეობდა ეროვნულ პარტიებსა და სოციალისტური მიმართულებების პარტიებს შორის. უთანხმოების ერთ-

ერთი თემა აგრარული, მიწის რეფორმა იყო. წინააღმდეგობა ეროვნულ-დემოკრატიებსა და სოციალ-დემოკრატიებს შორის კერძო საკუთრებისადმი დამოკიდებულებაში მდგომარეობდა. ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის პროგრამა (განსხვავებით სოციალ-ფედერალისტებისა და ესერებისაგან, რომლებიც კოოპერაციული მეურნეობების შექმნას ვარაუდობდნენ) ითვალისწინებდა მიწის კერძო საკუთრებისა და ინდივიდუალური მეურნეობების შექმნას.

ეროვნულ-დემოკრატიები და მათი ქუთაისის ფრაქციის ბეჭდვითი ორგანო “ჩვენი ქვეყანა” განსაკუთრებით მკვეთრად აკრიტიკებდნენ სოციალ-დემოკრატიული პარტიის სამოქმედო პროგრამას. გაზეთის რედაქტორი ვასილ წერეთელი 1919 წლის 21 მარტის ნომერში მიუთითებდა, რომ მთავრობის პოლიტიკით საქართველოში “კერძო საკუთრების საფუძველი შერყეულია” და ძირითად საფრთხეს ქვეყნისათვის სწორედ ამაში ხედავდა.

იგივე გაზეთი 29 აპრილის ნომერში წერდა: “ჩვენში ჯერ არ არის განვითარებული წარმოების საქმე იმდენად, რამდენადაც ამას მოითხოვს ეროვნული ეკონომიკის ფეხზე დაყენების საქმე. მართალია, ეროვნული ბურჟუაზია ძლიერ ნორჩია, მაგრამ თუკი სათანადო გზას აღმოვუჩინებთ, ქვეყნის აღორძინების საქმეს ღირსეულად გადავჭრით”.

დემოკრატიული საქართველოს წინაშე უმთავრეს ამოცანად იქცა საკანონმდებლო ორგანოს – *damfuZnebeli krebis mowveva*. დამფუძნებელი კრება უნდა ყოფილიყო უფრო ლეგიტიმური არჩევითი ორგანო, ვიდრე ეროვნული საბჭოს საფუძველზე შექმნილი პარლამენტი. საყოველთაო არჩევნების გზით არჩეულ საკანონმდებლო ორგანოს უნდა განესაზღვრა საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის მომავალი პოლიტიკური მიმართულებანი, მიეღო კონსტიტუცია და ჩამოეყალიბებინა სახელმწიფოებრივი სტრუქტურები.

ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია და გაზეთი “ჩვენი ქვეყანა” 1918 წლის იანვარში მოუწოდებდა საზოგადოებას: “მოქალაქენო, მოითხოვეთ სრულიად საქართველოს დამფუძნებელი კრების საჩქაროთ მოწვევა.”

საარჩევნო პერიოდში პრესა განსაკუთრებით გააქტიურდა. არჩევნებში მონაწილე პოლიტიკური პარტიები ძირითადად პერიოდული გამოცემების მეშვეობით ეწეოდნენ საარჩევნო აგიტაციას. გაზეთები მკაფიოდ გამოხატავდნენ თავიანთი პარტიების პოზიციებს და წინასაარჩევნო მართონში ჩაბმულნი მკვეთრად აკრიტიკებდნენ სხვა პარტიების სამოქმედო პროგრამებს.

გაზეთი “ჩვენი ქვეყანა” განიხილავდა და მოსახლეობას აცნობდა ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის მთავარ ამოცანებს, რაც მდგომარეობდა პოლიტიკური დამოუკიდებლობის განმტკიცებასა და მყარი დემოკრატიული ინსტიტუტების ჩამოყალიბებაში. რუბრიკაში “დამფუძნებელი კრების არჩევნებისათვის” (30 იანვარი, №5) პუბლიცისტი ვასილ წერეთელი წერს: “სოციალისტებს ხმას ნუ მისცემთ, რადგან მათი მიზანია კერძო საკუთრების მოსპობა... მენშევიკები ბოლშევიკების მსგავსად თავის პროგრამაში აცხადებენ, რომ მათი მიზანია საწარმოო საშუალებათა განსაზოგადოება“. ბოლოს ავტორი მოწოდებით ამთავრებს: “ფრთხილად მოქალაქენო! თუ კერძო საკუთრება და თავისუფლება გიყვართ, მიეცით

ხმა ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიას“.

იმავე ნომერში გაზეთი აქვეყნებს დამფუძნებელ კრებაში ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის მთავარ სამოქმედო პროგრამას, რომელიც 12 პუნქტად იყო ჩამოყალიბებული. ჩვენ ყურადღება რამდენიმე მათგანზე გავამახვილებთ:

1. განმტკიცდეს კერძო საკუთრება, რომელიც არის თავისუფლების და ქონებრივ-ზნეობრივი წინსვლის საფუძველი.

2. განმტკიცდეს საქართველოში რესპუბლიკური დემოკრატიული წეს-წყობილება. საქართველოს საკანონმდებლო და ადმინისტრაციულ საქმეებს ხალხის მიერ არჩეული წარმომადგენელთა კრება და ამ კრების მიერ აღნიშნული მთავრობა უნდა განაგებდეს.

3. საფუძველი ჩაუყაროს ადგილობრივს, ანუ საეროობსა და საქალაქო თვითმმართველობებს, რომელთაც უნდა განაგონ ადგილობრივი საქმეები იმ პირობით, რომ უზენაესი ზედამხედველობა ეკუთვნოდეს მთავრობას.

8. “მოაწესრიგოს ფულის საქმე“, ქართული მთავრობის მთავარი მიზანი უნდა იყოს ქართული ბაზრიდან რუსული ფულის განდევნა, რასაც მხოლოდ სტაბილური გარემო და მყარი ეროვნული ვალუტა შექმნის.

პროგრამაში ყურადღება გამახვილებულია რეგულარული ჯარის, ფოსტატელეგრაფის, განათლების პრობლემებზე და ა. შ.

“ჩვენი ქვეყნის“ თებერვლის თვის ყველა ნომერში გამოქვეყნებულია დამფუძნებელი კრების ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის კანდიდატთა 17 კაცის სია. №1 ამ სიაში ნიკო ნიკოლაძეა. კანდიდატთა სიაში იყვნენ ცნობილი პარტიული და სახელმწიფო მოღვაწეები: სპირიდონ კეღია, გიორგი გვაზავა, გერონტი ქიქოძე, ექვთიმე თაყაიშვილი, კორნელი კეკელიძე, პეტრე სურგულაძე და სხვ.

5 მარტის ნომერში გამოქვეყნებულია ქუთაისის თვითმმართველობის ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის ხმოსნების კანდიდატთა სია, რომელშიც პირველ ნომრად სახელდება პუბლიცისტი ვასილ წერეთელი.

თებერვლის ყველა ნომრის პირველ გვერდზე გაზეთი მკითხველს ახსენებს პარტიის საარჩევნო ნომერს. მთელ ფურცელზე დაწერილ რიცხვ 2-ს, თან ახლავს მოწოდება მინაწერის სახით: “მოქალაქენო, ხმა არ დაკარგოთ, მოიხადეთ თქვენი ვალი და ხმა მიეცით ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის სიას“.

რაც თვისობრივად ამსგავსებს საგაზეთო პუბლიკაციებს, არის ის, რომ საარჩევნო აგიტაცია ძირითადად მაინც მოწინააღმდეგე პარტიების სამოქმედო პროგრამების კრიტიკითა და განქიქებით მიმდინარეობს.

ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის ქუთაისის კომიტეტის გაზეთი “ჩვენი ქვეყანა“ (1919, 30 იანვარი) სტატიის “დამფუძნებელი კრების გარშემო“ მენშევიკურ პარტიას ბოლშევიკურს ადარებს და ამომრჩეველს სიფრთხილისაკენ მოუწოდებს: “ხმას თუ მისცემთ სოციალისტურ პარტიებს, უფსკრულში გადაიჩეხებით“.

იმავე ნომერში გამოქვეყნებულ ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის პროგრამაში ხაზგასმულია, რომ სოციალ-დემოკრატიულმა მთავრობამ ვერ

უზრუნველყო ქართული ფულის სიმყარე, წაგებაზე მუშაობს რკინიგზა და ა. შ. სტატია მთავრდება მოწოდებით: “მართვა-გამგეობა ხელში არ ჩაუვდონ სოციალ-დემოკრატებს, რომელთაც ქვეყანა ეკონომიკური კოლაფსისაკენ მიჰყავთ“.

გაზეთი ასევე მწვავედ აკრიტიკებს სოციალ-დემოკრატების მიერ შემუშავებულ მიწის კანონპროექტს და ამომრჩევებს აფრთხილებს: “თუ მათ ექნებათ ხმის უმეტესობა, საფუძველი შეერყევა კერძო საკუთრებას“ – ნათქვამია გაზეთში (29 იანვარი).

საარჩევნო პერიოდში (თებერვლის პირველი რიცხვები) პირველ გვერდს გაზეთი იწყებდა მოწოდებით ამომრჩევლებისადმი – “ხმა არ მისცეთ სოციალისტურ პარტიებს“.

ქუთაისური პრესა აქტიურად ეხმიანებოდა არჩევნებთან დაკავშირებულ, ქალაქში მიმდინარე ყველა მოვლენას. ქუთაისში წინასაარჩევნოდ ჩამოდიოდნენ საზოგადოებისათვის ცნობილი მოღვაწეები. ტარდებოდა საჯარო მოხსენებები საარჩევნო მოვლენების საკითხებთან დაკავშირებით. რ მარტს გაზეთი აშუქებს სპირიდონ კედიას საჯარო ლექციას ქუთაისში თემაზე: “საქართველო და ჩვენი მთავრობის პოლიტიკა“ და ა. შ.

პერიოდული გამოცემების ყველა ნომერში აღწერილია დასავლეთ საქართველოს სხვადასხვა დაბებსა და სოფლებში მიმდინარე საარჩევნო მზადების შესახებ.

თებერვლის დასაწყისის ბეჭდური მედია ახსენებდა მკითხველს არჩევნების მიმდინარეობის დროსა და წესებს; გაზეთები მიუთითებდნენ არჩევნების პროცედურულ მხარეზე. ასევე ხშირად იბეჭდებოდა ქუთაისის საარჩევნო კომისიის განცხადებები (სად უნდა მივიდეს ამომრჩეველი, რომელსაც არ მიუღია ბარათები და ა. შ.)

დადგა დამფუძნებელი კრების არჩევნები, რომელიც მიმდინარეობდა 14, 15, 16 თებერვალს, ეს იყო პარასკევი, შაბათი და კვირა დღეები.

მიუხედავად პარტიების, პერიოდული გამოცემების აქტიური მცდელობისა, არჩევნებში მოსახლეობის დაბალი აქტივობა დაფიქსირდა. მონაწილეობა მიიღო ხმის უფლების მქონე მოქალაქეთა ნახევარზე ოდნავ მეტმა. დაბალი აქტივობის მიზეზი შეიძლება ყოფილიყო დაპირისპირება პარტიებს შორის, ასევე ქართველი ბოლშევიკების ბოიკოტი არჩევნებისადმი.

არჩევნებში დიდი უპირატესობით გაიმარჯვა სოციალ-დემოკრატიულმა პარტიამ. დამფუძნებელ კრებაში 130 ადგილიდან მათ 109 მანდატი მიიღეს, 8-8 – ეროვნულ-დემოკრატებმა და სოციალ-ფედერალისტებმა, 5 – ესერებმა.

ყველა სახელისუფლო დონეზე, სამაზრო ერობებსა და თვითმმართველობებში უმრავლესობა სოციალ-დემოკრატიული პარტიის წარმომადგენლებმა მოიპოვეს.

სოციალ-დემოკრატები შედეგებით ზეიმობდნენ. ჟურნალისტი ვასილ წერეთელი ამაზე ირონიულად აღნიშნავდა, რომ სოციალ-დემოკრატებს “სიხარულით ტარაბუა დაესხათ“ (1919 წლის 2 მარტი).

საქართველოს ისტორიისათვის ამ მეტად მნიშვნელოვან პერიოდში

გაზეთ “ჩვენი ქვეყნის“ რედაქცია დროულ ინფორმაციას აწვდიდა მკითხველს მიმდინარე მოვლენების შესახებ. როგორც აღვნიშნეთ, ერთი სტატიის ფარგლებში ძნელია ყველა საკითხის სრულად გაშუქება, ვიტყვიტ მხოლოდ, რომ გაზეთი ინტენსიურად აწვდიდა ქუთაისის საზოგადოებას ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის “სატაქტიკო საკითხებს“; პერიოდული გამოცემა მოუთხრობდა მკითხველს სომხეთ-საქართველოს ტერიტორიული კონფლიქტის მიმდინარეობის შესახებ; განიხილებოდა საფრთხეები ქვეყნის შიგნით. რუბრიკაში “ბოლშევიკების სამზადისი“ გაზეთი გადასცემდა თავის მკითხველს ქართველი ბოლშევიკების მიერ ინსპირირებული გამოსვლების შესახებ რაჭაში, საჩხერეში, ლეჩხუმსა და სხვა კუთხეებში.

ამდენად, დიდი ისტორიული მისიის – დემოკრატიული საქართველოს ჩამოყალიბების საქმეში უდიდესი როლი ითამაშა პრესამ, მათ შორის აქტიურობითა და პროფესიონალიზმით გამოირჩეოდნენ ქუთაისში გამომავალი პერიოდული გამოცემები.

damowmebuli literatura

m. TadumaZe, 2010 _ m. TadumaZe, 1917-21 wlebis quTaisis presa, quTaisi, 2010.

g. iaralovi, 1988 _ g. iaralovi, qarTuli periodikis istoriisaTvis, Tb., 1988.

r. kaSia, 2013 _ r. kaSia, damfuZnebeli krebis arCevnebi quTaisuri presis mixedviT, weliwdeuli (quTaisis sajarო biblioTekis krebuli), ტ. V, ქუთაისი, 2013.

g. mWedliZe, 1993 _ g. mWedliZe, quTaisis axali istoriis narkvevebi, quTaisi, 1993.

a. nikoleiSvili, 1996 _ a. nikoleiSvili, kultura demokratiul saqarTveloSi, Tb., 1996.

RUSUDAN KASHIA**FROM THE HISTORY OF KUTAISI PRESS
(NEWSPAPER “OUR COUNTRY” IN THE YEARS
OF THE DEMOCRATIC REPUBLIC)**

The strong group of the national-democrat party settled in Kutaisi. Its periodic organ “Our Country” issued in 1917-19. The newspaper gives a clear picture of a political, social-economic situation in the country.

It’s not possible to highlight all the issues discussed in the newspaper in one article. In this case, we will talk about the most important events, which played a big role in the history of our country and see how they are viewed and appreciated in the newspaper editions.

“Our Country” expresses a great joy regarding declaring independence of Georgia, returning autocephalous status of the church. On January 26 the newspaper highlights the establishment of Tbilisi State University, which is one of the most important deliverables of democratic Georgia.

During the 3 years’ existence of democratic Georgia, one of the most important problems was improving the economic conditions. Georgian media, including periodic editions of Kutaisi, actively described the hard economic and financial conditions of the region.

The most important problem of democratic Georgia was establishing legislation organ - Founding Board. Founding Board should have been a more legitimate and elective organ than the parliament established based on the national board. Press became extremely active during the election period. Participant parties mostly held their agitations with the newspaper. The newspapers clearly expressed the positions of their parties and harshly criticized the action programs of opposing parties. “Our Country” discussed the main issues of the national-democratic party regarding solidification of the country’s political independence and founding stable democratic institutions.

The newspaper intensively highlighted the strategic issues of the national-democratic party for Kutaisi audiences, e.g. territorial conflict in South Georgia; threats within the country. In the rubric “Bolshevik preparations” - the newspaper highlighted the protest rallies inspired by bolsheviks in Ratcha, Satchkhere, Letchkhumi and other regions.

The press played a big role in establishing democratic Georgia including the active newspapers from Kutaisi.